

Arbeidsmarktflits

Waarom (vrouwen) deeltijds werken

3 March 2004

In de voorbije tien jaar is het aandeel deeltijds werkenden bij de loontrekkenden gestegen van 15% naar 21%. Vooral vrouwen werken zeer vaak deeltijds (41%), voor mannen blijft een parttime baan eerder uitzonderlijk (5%).

De tertiairisering van onze economie heeft de deeltijdarbeid sterk doen groeien. Uitschieters zijn de horeca en de industriële reiniging waar 60% van de betrekkingen deeltijds is, maar ook in de gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening is een op twee jobs een deeltijdbaan. In vergelijking met vijftien jaar geleden is het aantal deeltijders in Vlaanderen toegenomen met zo'n 270 000. In dezelfde periode zijn er ook zo'n 300 000 werkende vrouwen bijgekomen. De toegenomen vraag naar deeltijdse arbeidskrachten loopt dus parallel met de feminisatie van het arbeidsaanbod. In vele gevallen beantwoordt een deeltijdbaan aan de wens van vrouwen om een betaalde baan te combineren met huishoudelijke en familiale taken. Vraag en aanbod sluiten echter niet altijd naadloos op elkaar aan. Zo heeft een deel van de deeltijders daar niet voor gekozen.

In de jaarlijkse Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS) wordt aan de deeltijders gevraagd naar de *belangrijkste reden waarom ze deeltijds werken*.

Tabel. Belangrijkste reden voor deeltijdarbeid bij de loontrekkenden (Vlaams Gewest; 2002)

... % deeltijders bij de loontrekkenden	Vindt geen voltijds werk (%)	Wenst geen voltijds werk en gezin/privé ¹ (%)	Combinatie arbeid en gezin/privé ¹ (%)	Andere redenen ² (%)	Totaal (%)
15-24 jaar					
Vrouwen (22%)	42	<i>nb</i>	<i>nb</i>	30	100
Mannen (8%)	<i>nb</i>	<i>nb</i>	<i>nb</i>	63	100
25-49 jaar					
Vrouwen (42%)	10	9	69	13	100
Mannen (3%)	<i>nb</i>	<i>nb</i>	34	40	100
50-64 jaar					
Vrouwen (54%)	<i>nb</i>	24	49	20	100
Mannen (9%)	<i>nb</i>	<i>nb</i>	32	47	100
Totaal					
Vrouwen (41%)	11	11	63	15	100
Mannen (5%)	14	12	28	46	100

nb niet bekend omwille van te kleine aantallen

¹ zorg voor de eigen kinderen of andere persoonlijke of familiale redenen

² deeltijds werken/deeltijds leren, arbeidsongeschikt, brugpensioen

Bron: NIS, EAK (Bewerking Steunpunt WAV)

Al op jonge leeftijd (15-24 jaar) werken vrouwen veel vaker deeltijds dan mannen; veruit de belangrijkste reden hiervoor is dat zij 'geen voltijdse job kunnen vinden'. Waarom jonge vrouwen hier meer problemen mee hebben dan jonge mannen heeft tot op zekere hoogte te maken met arbeidsmarktsegregatie: vrouwen studeren, werken en zoeken werk in andere beroepen en sectoren dan mannen.

Bij de 25- tot 49-jarigen is het man-vrouwverschil extreem: 42% van de werkende vrouwen heeft een deeltijdbaan tegenover 3% bij de mannen. Bijna 70% van de vrouwelijke deeltijders tussen 25 en 50 jaar verklaart dat voor hen de 'combinatie werk en gezin' de belangrijkste reden is waarom ze geen voltijdse baan hebben. Het gaat in hoofdzaak om vrouwen die de 'zorg voor eigen kinderen' opnemen.

Bij de 50-plussers vinden we opnieuw iets meer deeltijds werkende mannen terug (9%), al blijft deeltijdarbeid ook in deze leeftijdsgroep vooral een zaak voor vrouwen (54%). De 'combinatie werk en gezin/privé' blijft voor de meeste vrouwen de belangrijkste reden om deeltijds te werken, maar nu gaat het hoofdzakelijk om 'andere persoonlijke of familiale redenen' en veel minder om 'de zorg voor de eigen kinderen'. Nog een andere belangrijke reden duikt bij de 50-plussers op: een kwart van de vrouwen met een deeltijdbaan 'wenst geen voltijds uurrooster' meer.

In de discussie over de wenselijkheid van deeltijdarbeid wordt vaak een onderscheid gemaakt tussen personen die vrijwillig dan wel onvrijwillig deeltijds werken. In België bestaat er echter geen bron waarop we ons kunnen baseren om dit onderscheid te becijferen. Enkel van de deeltijders die geen voltijds werk vinden of wensen weten we of ze onvrijwillig dan wel vrijwillig deeltijds werken. Van alle anderen (77% van de deeltijders) weten we het niet. Vooral over het vrijwillig karakter van de deeltijdarbeid bij vrouwen die werk en gezin combineren lopen de meningen sterk uiteen. De enen zien deeltijdarbeid hoofdzakelijk als een onvrijwillige 'keuze', opgelegd aan vrouwen omwille van hun huishoudelijke verplichtingen. Anderen stellen integendeel dat voor de grote meerderheid van vrouwen met een partner deeltijdarbeid net een vrijwillige keuze is. De waarheid ligt waarschijnlijk ergens in het midden, ze ligt in ieder geval niet in de beschikbare cijfers...

Meer cijfers en meer informatie over de methodologie vindt u in het WAV-rapport 'Deeltijdarbeid'.

